Verantwoord gebruik van studiedata en AI in het onderwijs

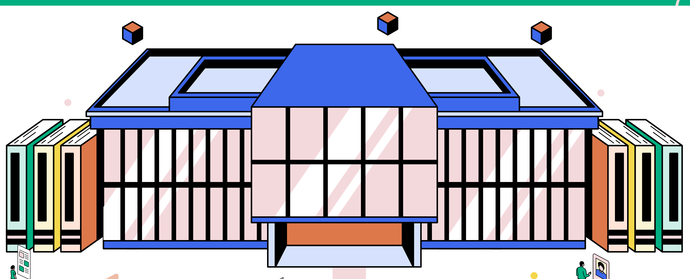

Aanleiding

Studiedata en AI kunnen het onderwijs slimmer, persoonlijker en efficiënter maken. Maar er zitten ook haken en ogen aan.

Het referentiekader 2.0. is een hulpmiddel voor onderwijsinstellingen, het helpt om te gaan met studiedata en AI. Deze infographic helpt je de belangrijkste vragen te begrijpen: wat kun je ermee, waar moet je op letten, en hoe begin je goed voorbereid?

Om deze vraag goed te beantwoorden is het belangrijk om duidelijkheid te scheppen over de waarden, wettelijke kaders en verantwoordelijkheden.

Wat bedoelen we met studiedata en AI?

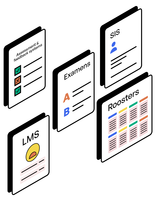

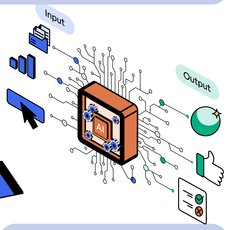

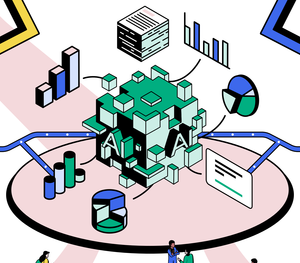

Studiedata

Studiedata zijn verschillende soorten informatie die gebruikt worden ten behoeve van de verbetering van de kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie van het vervolgonderwijs.

Artificial Intelligence

Een op een machine gebaseerd systeem dat zelfstandig kan leren van input om, met een zekere mate van autonomie, output te genereren zoals voorspellingen, aanbevelingen of beslissingen die invloed hebben op fysieke of digitale omgevingen.

Publieke waarden als kompas voor verantwoord gebruik

Onze waarden zijn rechtvaardigheid, menselijkheid en autonomie. Deze waarden helpen kansen benutten en risico's beperken.

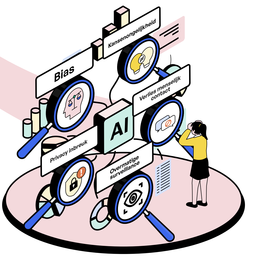

Wat kun je met studiedata en AI?

Hoe de toekomst van het onderwijs met studiedata en AI eruit gaat zien, is nog onduidelijk. Maar met elkaar in gesprek gaan over verantwoorde omgang is een belangrijke eerste stap.

Onderwijsinstellingen hebben daarbij een verantwoordelijkheid richting haar studenten, docenten en andere betrokkenen. Het referentiekader draagt daar, als dynamisch kader, aan bij.

Meer informatie over kansen en toepassingen vind je in hoofdstuk 2 van het referentiekader

Waar moet je voor oppassen?

Er liggen risico's op de loer. Denk aan bias, kansenongelijkheid, verlies van menselijk contact, privacy-inbreuk en overmatige surveillance.

Onjuiste of onvollledige data kunnen leiden tot verkeerde beslissingen. Als je niet oplet, kunnen mensen onterecht worden beoordeeld of uitgesloten.

Informatie over risico's voor het onderwijs lees je in hoofdstuk 2 van het referentiekader

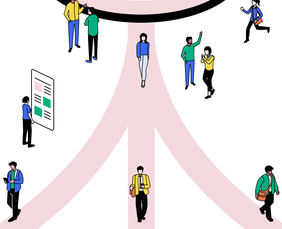

Autonomie

Eigen keuzes en controle voor student én instelling.

Menselijkheid

Betekenisvol contact en de mens vóór de data.

Rechtvaardigheid

Gelijke kansen zonder bias of willekeur.

Het specifiek noemen van waarden als vertrekpunt voor verantwoord gebruik van studiedata en AI is essentieel en wel om twee redenen. In de eerste plaats is niet alles wat wettelijk mag ook in overeenstemming met waarden. Oftewel: wat wettelijk mag is niet altijd ethisch verantwoord. Daarnaast biedt wet- en regelgeving soms ook ruimte voor een eigen invulling die met waarden kunnen worden vormgegeven. In die zin kunnen waarden een positieve bijdrage leveren aan bijvoorbeeld de ambitie van een instelling rond het gebruik van studiedata en AI.

Meer informatie over publieke waarden lees je in hoofdstuk 3 van het referentiekader

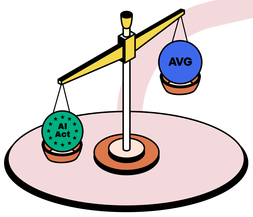

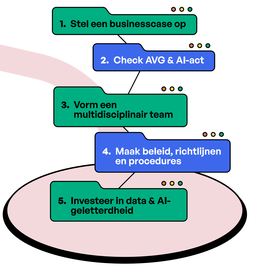

Hoe zit het met wet- en regelgeving?

Studiedata zijn vaak persoonsgegevens. Er zijn regels over hoe je daarmee omgaat (AVG). Daarnaast zijn sommige AI toepassingen in onderwijs 'hoog-risico' (AI Act) en dat stelt extra eisen aan de toepassing. Je hoeft het niet allemaal zelf te weten, maar wél wie het voor je uitzoekt.

Meer informatie over wet en regelgeving lees je in hoofdstuk 4 AVG en hoofdstuk 5 AI Act van het referentiekader

Rollen en verantwoordelijkheden

Het is belangrijk om te bepalen wie waarvoor verantwoordelijk is. Wie houdt toezicht? Wie beslist? En wie kunnen mensen aanspreken als er vragen zijn? Een duidelijke rol- en taakverdeling is essentieel.

Meer informatie over rollen en verantwoordelijkheden lees je in hoofdstuk 6 van het referentiekader

Hoe begin je goed voorbereid?

Starten met studiedata en AI hoeft niet ingewikkeld te zijn. Er is een handige overzicht met 5 stappen die je helpt om verantwoord aan de slag te gaan

Meer informatie over deze stappenen vragen voor de businesscase lees je in hoofdstuk 7 van het referentiekader

Meer informatie en contact

Heb je na het bekijken van deze praatplaat nog vragen of wil je verder praten over het gebruik van studiedata en AI? Neem dan contact met ons op.

npuls.nl/kennisbank/referentiekader-2-ai